

Ontwaak(t)

Het voorjaar-2023 komt eraan. Ik loop over Brandevoort Smart District (BSD) en zie het kale, kermende landschap van Kranenbroek, mijn geboorteplek. Hier worden straks talloze duurzame woningen gebouwd. Als er stikstofruimte is. Mijn gedachten dwalen naar het voorjaar van 1960. Ik was toen elf en commandeerde mijn tweespan vanachter de ploeg over onze grote, bolle akker. Overall was groen, bosschages, houtwallen, heldere sloten. Veel wild en fluitend gevogelte. Landbouw en natuur in harmonie.

Tekst: Henk Kusters.
Foto's: Ad Klaasen

De ruilverkaveling met bijbehorende grootschalige landbouw, ons antwoord op Mansholt's adagium voor meer voedsel, vermoordden later mijn geboorteplek, haar water- en luchtkwaliteit, haar planten en dieren. We zijn de harmonie tussen de drie P's in de afgelopen zestig jaar, ondanks alle inspanningen, kwijtgeraakt. People, Planet en Profit volledig uit het lood. Hoe heeft het toch zover kunnen komen?

Als enige zoon zou ik boer worden. Via een omweg kwam ik met MAS- en melk-diploma op de Landbouwuniversiteit in Wageningen. Ik studeerde bodemhygiëne en ging met professor Frans de Haan door heel Nederland de boer op. In rokerige Peelse zaaltjes werden we door profit-zoekende boeren weggehoond vanwege onze waarschuwingen voor de vergiftiging van bodem en water door koperhoudende varkensstront. Onderwijs en voorlichting aan boeren over een harmonieus groen domein werden mijn passie. Vakmanschap en bewustwording

m.b.t. de kwetsbaarheid van natuur en mens bij mijn boerenvrienden werden mijn roeping. Duurzame ontwikkeling, geschraagd door inzicht en bewustwording vormde mijn inspiratie. Ik ging doceren aan de Hogere Landbouwschool in Den Bosch en werd er later directeur. Daarna nog dichterbij de boer als verantwoordelijke voor kadervorming en organisatieontwikkeling bij NCB en (Z)LTO. In het hart van het groene web bouwen aan die balans tussen de drie P's. Het is helaas niet echt gelukt. Maar het is nog niet te laat!

Het is 3 maart 2023. Ik lees in het Brabants Dagblad dat ons provinciebestuur een stilstand afkondigt in de vergunningverlening vanwege de stikstofproblematiek. Zelfs Elies en Erik, mijn vroegere CDA-makkers, hebben blijkbaar het licht gezien! Hebben ze echt door dat we toe moeten naar een andere manier van boeren? Met rentmeesterschap zoals het bedoeld is? Met gezondheid voor mens en natuur als primair doel en niet de P van profit voor koeien en varkensbaronnen en agrarische periferie. Dat laatste levert een dodelijke weg voor het klimaat en leefomgeving van onze nazaten. Langetermijn-actie is nu, vijf voor twaalf, noodzakelijk. Gelukkig dat ons Brabants Provinciebestuur dat nu lijkt in te zien.

Natuurlijk moeten we zorgen voor een fatsoenlijke transitie. Met duurzame perspectieven voor wellicht meer boeren met minder dieren. We mogen het kortetermijnbelang van Profit en Politiek niet laten prevaleren. Deze transitie gaat veel geld en energie kosten. Konden we de verwanselde VION-kapitalen daarvoor maar inzetten. Op zijn minst kunnen Vermeer en zijn boerenvoormannen kleur bekennen en ook oproepen tot steun aan ons verlichte Provinciebestuur. Het is nog niet te laat.

Maar wie vooral aan zet zijn, zijn de Brabanders, de Nederlanders, de planeetgenoten. De balans tussen de drie P's moet in ieders levenswijze verankerd worden. Minder profit, meer versobering en meer oog voor de gezondheid van onze omgeving en klimaat. Vanuit een welbegrepen eigenbelang. Natuurlijk is een wijs (provincie)bestuur ook belangrijk. Daarvoor gebruiken we ons democratisch stemrecht. Stem ik weer CDA? Ik denk aan de Partij voor de Mensen, de dieren, de planten.

Ik loop over BSD. Mijn longen piepen van de ongezonde lucht uit de voorbije decennia. Hier zal het goed komen. Smart en dus duurzaam handelen zal hier voorop staan. Mijn bolle akker, mijn Kranenbroek kreunen en hopen. Nu de rest van Brabant en Nederland nog. Ontwaak!

Den Dungen, 4 maart 2023.
Henk Kusters.

